Rogaliński Park Krajobrazowy

Rogaliński Park Krajobrazowy został utworzony w 1997 roku na mocy rozporządzenia Wojewody Poznańskiego. Został wyodrębniony z terenów leśnych dwóch nadleśnictw Babki i Konstantynowo (5900 ha), pozostałą część z 12 220 ha zajmuje pradolina Warty i grunty rolne. Celem powstania jest ochrona prawna unikalnego krajobrazu łęgów nadwarciańskich, oraz jednego z największych w Europie skupisk wielowiekowych dębów szypułkowych obejmujące ponad 1400 drzew, wiele z nich liczy po kilkaset lat. Ich fantazyjne kształty, od lat są natchnieniem dla artystów i malarzy... Najbardziej znane z nich to dęby noszące imiona trzech legendarnych braci – Czecha, Lecha i Rusa. Dąb Czech jest niestety martwy. Drzewa od lat niszczone są przez koziroga dębosza, chrząszcza który sam jest pod ścisłą ochroną gatunkową.

Szeroka dolina rzeczna z licznymi starorzeczami nawiedzana jest przez coroczne wiosenne a niekiedy nawet letnie wylewy, uniemozliwiające intensywną gospodarkę i dlatego dolina zachowała wiele ze swojego naturalnego piękna. Na obszarze Rogalińskiego Parku Krajobrazowego zaobserwowano dotychczas 206 gatunków ptaków. W okresie wiosenno-letnim spotyka się tutaj niezliczone ilości kaczek (cyranka, płaskonos), rybitw, mew, czapli siwej, żurawi, bociana białego, łabędzi, kormorana, orlika krzykliwego, kanie czarną i rudą, bielika oraz bociana czarnego. Spotkać tu można duże ilości zwierzyny: jelenie, dziki, sarny i liczne ślady pobytu bobrów.

Na terenie parku wyznaczono 4 szlaki piesze, 11 szlaków rowerowych, między innymi Nadwarciański oraz Konwaliowy, a także 4 ścieżki dydaktyczne. Miłośnicy turystyki wodnej mogą wykorzystać szlak wodny rzeki Warty – fragment Wielkiej Pętli Wielkopolski (z przystaniami w Jaszkowie, Radzewicach i Rogalinku). Na miłośników turystyki konnej czekają liczne ośrodki jeździeckie – w Sowińcu, Wiórku, Świątnikach, Rogalinku, Rogalinie i największe centrum jeździectwa w Europie – Centrum Hipiki Antoniego Chłapowskiego w Jaszkowie. Przez teren parku przebiega także fragment Wielkopolskiej Drogi Świętego Jakuba.

Osadnictwo zaczęło się tu rozwijać w epoce kamienia. Z czasów wczesnośredniowiecznych na uwagę zasługują pozostałości grodziska w Śremie, leżącego na skrzyżowaniu ważnych szlaków handlowych. Wieloletnie wojny oraz częste epidemie w XVI i XVII wieku doprowadziły do znacznego wyludnienia tych terenów, a w następstwie do sprowadzenia tu olędrów, którzy mieli gospodarczo ożywić opustoszałe ziemie. Dziś po dawnych osadnikach pozostały jedynie cmentarze ewangelickie, niestety w dużym stopniu zniszczone.

Do szczególnie atrakcyjnych śladów działalności ludzkiej na opisywanym terenie należy barokowo-klasycystyczny pałac Raczyńskich z XVIII wieku w Rogalinie wraz z otaczającym go rozległym parkiem, dzielącym się na późnobarokowy ogród francuski i romantyczny park angielski, w którym rosną słynne pomnikowe dęby nazwane od imion legendarnych założycieli państw słowiańskich: „Lech”, „Czech” i „Rus”. Mniej znany, lecz równie sędziwy wiekiem, jest dąb „Edward” rosnący samotnie przy zejściu ze skarpy na terasę zalewową. Dzięki zamiłowaniu Raczyńskich do sztuki i literatury zgromadzono w pałacu bogatą kolekcję malarstwa i literatury. Rogalin był także jednym z ważniejszych ognisk życia kulturalnego. Bywali tutaj: Adam Mickiewicz, Henryk Sienkiewicz, Julian Ursyn Niemcewicz, Jacek Malczewski czy Leon Wyczółkowski. Ostatni właściciel, Edward Raczyński – prezydent Rzeczpospolitej Polskiej na uchodźstwie, utworzył Fundację imienia Raczyńskich, za której pośrednictwem przekazał cały majątek rodu Muzeum Narodowemu w Poznaniu. Hrabia Edward Raczyński został pochowany w dolnej części świątyni-mauzoleum w Rogalinie, wybudowanej w latach 1817–1820. Architektonicznym pierwowzorem dla tej budowli była świątynia rzymska z I wieku p.n.e. z Nimes.

Spośród zabytków architektury parku na szczególną uwagę zasługują także obiekty sakralne: drewniany kościół św. Michała Archanioła i Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Rogalinku (wybudowany na przełomie XVII i XVIII wieku), drewniany kościół św. Jakuba Apostoła w Żabnie o konstrukcji sumikowo-łątkowej (wybudowany w 1789 roku), oraz późnogotycki kościół św. Barbary z połowy XV wieku w Jaszkowie. Tuż obok kościoła, w dawnym budynku nowicjatu Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, mieści się dziś Izba Pamięci błogosławionego Edmunda Bojanowskiego – założyciela zgromadzenia i twórcy ochronek wiejskich w Polsce.

Ścieżki dydaktyczne:

- **Bobrowy Szlak** (długość 8,75 km, 9 przystanków) Trasa: Czmoniec (parking leśny) – Czmoniec (parking przy boisku wiejskim). Ścieżka została wytyczona na terasie zalewowej rzeki Warty, biegnie przez kompleksy leśne oraz obszary łąk nadrzecznych z dębami szypułkowymi i starorzeczami.
- **Borówkowy Szlak** (długość 8 km, 20 przystanków) Trasa: Pecna (siedziba Nadleśnictwa Konstantynowo) – Rezerwat Goździk Siny w Grzybnie – szkółka leśna – powrót. Ścieżka przedstawia głównie informacje o lesie, jego ochronie i gospodarczym wykorzystaniu.
- **Rogalinek – Rogalin** (długość 8 km, 5 przystanków) Trasa: most w Rogalinku – park angielski przy pałacu w Rogalinie. Ścieżka prezentująca walory zalewowej doliny Warty, nieoznakowana w terenie.
- **Stare drzewa w Majątku Rogalin** (długość 6,1 km, 9 przystanków) Trasa: Rogalin (parking przy pałacu) – dęby w dolinie Warty – powrót – Droga Poznańska – Aleja Klonowa – Majątek Rogalin – powrót. Ścieżka przedstawia ekologiczną rolę starych drzew oraz historię Majątku Rogalin.

Warto zobaczyć:

- wiosenne rozlewiska w dolinie Warty z naturalnych punktów widokowych w Świątnikach, Trzykolnych Młynach lub z mostu w Rogalinku,
- królestwo kozioroga dębosza – skupisko kilkusetletnich dębów w dolinie Warty, jedno z największych stanowisk tego rzadkiego chrząszcza w Polsce,
- malowniczą panoramę nadwarciańskich łęgów od strony Rogalina.

Warto odwiedzić:

- pałac Raczyńskich w Rogalinie – Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu,
- park przypałacowy w Rogalinie z pomnikowymi dębami: „Lechem”, „Czechem” i „Rusem”,
- Centrum Hipiki w Jaszkowie,
- Starą Introligatornię, Drukarnię i Zbiory Regionalne w Rogalinku,
- cmentarze ewangelickie w Żabnie, Sowinkach, Baranówku, Brodniczce, Rogalinku, Czmońcu, Żabinku i Radzewicach,
- drewniane kościoły w Rogalinku i Żabnie,
- miejsce straceń z czasów II wojny światowej w lesie koło Sowinek,
- Izbę Pamięci bł. Edmunda Bojanowskiego w Jaszkowie.

Warto przeżyć:

- spacer po nadwarciańskich łąkach między majestatycznymi dębami i licznymi starorzeczami,
- spływ kajakowy Wartą z przystani w Rogalinku, Radzewicach lub Jaszkowie,
- chwilę natchnienia podczas plenerów malarskich w ramach Wielkopolskiego Rajdu Przyjaciół Dębów Rogalińskich.

Mapa Parku do pobrania TUTAJ

źródło: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego